

MELŽIAMŲ KARVIŲ NAGŲ BŪKLĖS ĮVERTINIMAS, TAIKANT SKIRTINGUS LAIKYMO BŪDUS

Enriketa Monstvilienė, Juozas Kvalkauskas, Bronius Bakutis

¹Lietuvos veterinarijos akademija, Tilžės g. 18, LT – 47181 Kaunas; tel. (8~37) 36 3208; faks. (8~37) 36 24 17;

Santrauka. Palaidai laikomoms ir pririštoms karvėms tvartiniu laikotarpiu dažnai pasireiškia nagų ligos. Galima manyti apie gyvulių laikymo būdo poveikį karvių galūnių susirgimams. Šio darbo tikslas buvo įvertinti ir palyginti karvių nagų būklę tvartiniu laikotarpiu 2002 – 2003 metais, taikant skirtingus laikymo būdus.

Karvių galūnių sveikatingumo analizė parodė, kad šaltose boksinėse karvidėse nustatyta daugiau trauminių karvių galūnių sužeidimų ir nagų ligų, nei šaltuose tvartuose su giliu kraiku. Pririštų karvių tvarte 12,3% gyvulių sirgo nagų ligomis, 13% – trauminiiais galūnių sužeidimais. Tuo tarpu palaidai laikomų karvių boksiname tvarte 10,3% apžiūrėtų karvių buvo nustatytos nagų ligos, 6,3% – trauminiai galūnių sužeidimai. Palaidai ant gilaus kraiko laikomų gyvulių tvarte 9,8 % apžiūrėtų karvių buvo nustatytos nagų ligos. Galūnių traumų nebuvo.

Įvertinus melžiamų karvių nagų formos matmenis bei rentgeno tyrimų duomenis nustatyta, kad palaidai laikomų ant gilaus kraiko arba boksuose ir pririštų karvių, laikomų stovėjimo vietose, nagų matmenys skiriasi. Pagal formą palaidai boksuose laikomų karvių nagos yra stačios ($55,70 \pm 1,14^\circ$), nagų sąnarių kaulinės išaugos $1,4 \pm 0,25$ mm.. Palaidai ant gilaus kraiko laikomų karvių nagos yra smailos ($45,30 \pm 0,55$), kaulinės išaugos ($3,2 \pm 0,29$). Pririštų karvių nagų vidutinės vertės ($50,10 \pm 0,50$) gali būti priskiriamos arčiausiai taisyklingų. Gauti skirtumai tarp grupių statistiškai reikšmingi ($p < 0,001$).

Tvartiniu laikotarpiu bet kuria technologija laikant gyvulius svarbu nuolatinė karvių nagų bei tvarto mėšlo takų priežiūra (neslidi mėšlo takų danga, efektyvios mėšlo šalinimo technikos naudojimas).

Raktažodžiai: melžiamos karvės, besaitis laikymo būdas, saitinis laikymo būdas, galūnių ligos, nagų būklė.